

Jézus Szent Szíve tisztelete

Minden hónap első péntekje, a Jézus Szíve-tisztelet napja. Alacoque Szent Margit külön fölszólítást kapott az Úr Jézus Krisztustól, hogy minden hónap első péntekén járuljon szentáldozáshoz. A 9 egymást követő első péntek megtartásához, **az első pénteki nagykilencedhez** az Úr külön ígéretet fűzött. Ennek alapján, főként a jezsuiták hatására, a Jézus Szíve tisztelet legnépszerűbb formája lett az első pénteken végzett engesztelő szentgyónás, szentmise (szövege votív mise Jézus Szent Szívéről) és szentáldozás. Az első péntekes következőes megtartása nagy segítség a lelki életben. Jellemzője és a hozzá fűződő ígéretek a bűnbánat, az önismeret fejlődése, a tökéletesség köré csoportosulnak.

Mi is az a Jézus Szíve tisztelet?

A középkorban már kimutatható volt bizonyos körökben a kifejezett Jézus Szíve tisztelet, különösen a „német misztikusoknál” (1250-1350). Elmékedésük anyaga az Énekek éneke: az Egyház, mint Krisztus jegyese. A jezsuiták és a karthauziak átvették a Jézus Szíve tiszteletet, és elterjesztették az Egyházban. Eudes Szent János is buzgólkodott ebben.

Itt kapcsolódtak be a Jézus Szíve tiszteletbe Alacoque Szent Margit látomásai (1673-75), melyekben Jézus különösen az emberi hálátlanságot fájlalta, s a Szív tisztelőitől engesztelést, a hónap első péntekjén gyónást és áldozást kért. A Szent Szív tisztelet terjedésében nagy szerepe volt Alacoque Szent Margit gyóntatójának, a jezsuita páter Colombière-nek. A felvilágosodás, illetve a jozefinizmus nem kedvezett a Jézus Szíve tisztelet terjedésének. 1814-ben, a visszaállított Jézus Szíve tisztelet azonban ismét legfőbb tömegpasztorációs programjának tekintette, s a társadalmi szolidaritás és megbékélés, a szociális megújulás orvosságaként hirdette meg Jézus Szíve tiszteletét. Azóta alig van templom, ahol ne lenne jelen a Jézus Szíve tisztelete.

Az Egyház hivatalos liturgiája mindaddig tartózkodó maradt, amíg a Jézus Szíve teológiája nem volt kidolgozva. XIII. Kelemen pápa (1758-69) 1765-ben engedélyezte a lengyel püspököknek, hogy bizonyos keretek között bevezessék Jézus Szíve miséjét és officiumát. **IX. Pius pápa Jézus Szíve ünnepét az egész Egyházra kiterjesztette 1856-ban.** XIII. Leó pápa (1878-1903) 1888-ban elsőrendű ünneppé emelte, majd 1899-ben hagyta jóvá a Jézus Szíve litániát az egész Egyház számára. XI. Pius 1928-ban a Miserentissimus Redemptor enciklikában már összefoglalást adott a Jézus Szíve tisztelet teológiai alapjairól. XII. Pius pápa (1939-58) a Haurietis aquas enciklikájával emlékezett meg a 100 évvel korábban bevezetett ünnepről.

Főünnep a pünkösöd utáni 2. vasárnapot (Úrnap nyolcadát) követő péntek (az egyházi év utolsó változó ünnepe). Ezenkívül a Jézus Szíve tisztelet ideje **minden elsőpéntek és a június hónap.**

A Jézus Szíve tisztelet dogmatikai megalapozása a Szentírásra megy vissza és a hagyomány adataira támaszkodott. Jézus keresztben átszűrt Szíve a megváltó szeretet szimbóluma. Ahogy Pál apostol arról beszélt, hogy ne szomorítsuk meg Isten lelkét, úgy lehet szó Jézus engeszteléséről is.

A Jézus Szíve tiszteletben magát az Istenembert, magát Jézust ünnepeljük, de úgy, ahogy Szívének szeretetét kifejezte. A személyes egység révén Jézus egész embersége az isteni személy kifejezője. Az egyházi dokumentumok szerint a szív nem pusztán jelképe Jézus szeretetének, hanem valóságos emberségének kifejezése, melyet áldozatul adott értünk. A Szentírásban és a hagyományban a szív nem lélektani, hanem az egész embert kifejező fogalom, olyan ősfogalom, amely egyszerre fejezi ki a testi és a lelki valóságot. A testben megnyilvánuló személyesség belső központja, ahol a személyes elhatározások és a külső kapcsolatok megszületnek. Amikor Jézus szeretete helyett a Szívét tiszteljük, akkor az elvont fogalom helyett a konkrét valóságra hivatkozunk, és ez egyúttal eszünkbe idézi a megtestesülés titkát is. Jézus Szíve ontológiailag megalapozott szimbólum, mely alkalmas arra, hogy a személyiséget a maga emberségében kifejezze. A Szívben nemcsak Jézus emberi, hanem istenemberi szeretetének is jelképét látjuk, amely egyszerre tükrözi az Atya iránti és az emberek iránti szeretetet. Mivel a Jézus Szíve tisztelet a szíven keresztül az isteni személyre vonatkozik, ezért ezt a latreutikus, vagyis imádó kultusz körébe soroljuk.

A Jézus Szíve tisztelet megnyilvánulási formái: az engesztelés, a viszontszeretet, Krisztus követése és önmagunk följánlása. Az engesztelés lényegében bekapcsolódás abba az engesztelésbe, amelyet Jézus, mint főpap az Atya elé visz, de az ellene elkövetett sértés jóvátétele is.

Önmagunk följánlása azt fejezi ki, hogy egyesülni akarunk a szeretettel, mellyel Isten szerette a világot, és minden fáradozásunkat, munkánkat, szenvedésünket ennek érdekében tesszük és viseljük. Kerülni kell, hogy az ájtatosság elszakadjon a teljes Istenembertől, és csak a szívre, mintegy jelképre irányuljon.

Szent Margit volt az első, aki a Szent Szív különös oltalmába ajánlotta magát. E följánlást később egészen napjainkig jámbor egyének és közösségek, városok és nemzetek követik. XI. Pius pápa (1922-39) az Egyházat is Jézus Szíve oltalmába ajánlotta.

Az első péntek „időszerűsége”

Hitéletünkben jártas keresztények ismerik a Jézus Szíve-tiszteletet, főleg az „első pénteki nagykilenced” gyakorlata révén.

„Isten szeretete Jézus kereszten átszűrt Szívében nyilvánult meg, és viszonszeretetet hoz létre” (XVI. Benedek pápa).

Jézus célja tehát az, hogy nemes, érzelmekben gazdag, bensőséges, baráti kapcsolatra léphessen velünk. Ennek – a dolog természeténél fogva – bizonyos hitéleti gyakorlatokban is meg kell mutatkoznia. Ebben Jézus maga van segítségünkre: szeretetének viszonzását kérve kilenc egymás utáni első pénteki szentáldozást ajánl. A maga részéről pedig így szól: „Szívem irgalmában megígérem, hogy mindazoknak, akik e kérésemet teljesítik, megadom a végső bűnbánat kegyelmét; nem halnak meg a nekik szükséges szentségek nélkül.”

Jézus ezzel az ígéretével az utóbbi századokban hatalmas tömegeket vonzott magához.

Sajnos, a múlt század közepétől ez a buzgóság lehanyatlott. Sokféle oka van ennek. Egyik az, hogy a jobb megértés hiánya miatt a hívek számára a gyónás volt a fontos: „Gyónni megyek – első péntek van!” Már az is baj volt, hogy a sok gyónó láttán a gyónató nem foglalkozott alaposan a lelkekkel. A „hamari munka” itt sem ért sokat. Pedig Jézus a gyónást nem is említette. Igen, gyónjon meg, aki lelkiismerete terhén könnyíteni akar, de **a cél a bensőséges eucharisztikus találkozás gyümölcse: az elmélyülő találkozás Jézussal.** A szívek találkozása.

Manapság egyre kevesebb a gyónás (különböző okokból). És vele – az „első péntekes” hívők száma is csökkent.

Ugyanakkor megfigyelhető a személyes Jézus-kapcsolat növekvő igénye. E változást jobban megértjük, ha összeillesztünk két jézusi kijelentést: „Aki megtartja parancsaimat, az szeret engem” – „Aki szeret engem, megtartja tanításomat”. Mindkét kijelentésben a parancsszamba menő tanítás megtartásáról és a szeretetről is szó van. Régebben inkább a parancsok megtartását láttuk fontosabbnak – ebben rejtett Jézus szeretete. Mint láttuk, egyre inkább érvényesül – főleg a komolyan vallásos fiataloknál – a fordított sorrend: szeressük meg Jézust, éljünk vele személyes, szívtől szív felé forduló barátságban. Igen, bűnösök vagyunk, de hát Jézus „nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket” (Mk 2,17). Őket vonzza Jézus irgalmas Szíve – többek közt az első pénteki felhívással is. Mennyire kedvez ez a fordulat a Jézus Szíve szerinti lelkiségnek!

Vannak mégis, akik e gyakorlatot kifogásolják. Jézus nekik is azt mondja, amit a zúgolódó szőlőmunkásoknak: „Rossz szemmel nézed, hogy én jó vagyok?” (Mt 20,16) Mások arra a teológiailag biztos tanításra hivatkoznak, hogy nem lehetünk biztosak üdvösségünk elérésében, így például abban sem, hogy ez vagy az az első pénteki szentáldozásunk a kegyelem állapotában történt-e; teljesült-e a gyakorlat egymásutánisága. Válaszunk: az Isten irgalmas szeretetére számító ember nyugodtan hagyatkozhat az üdvösségnek öbenné rejlő, legalábbis valószínűsítő jeleire. Ilyenek: jótékonykodó szeretetben él, tiszteli Jézus Anyját, és – nem utolsósorban – Jézus nagylelkű ígéretében bízva végzi az első pénteki kilencedet.

Hogyan ébresszük fel tehát mind többekben az igényt a nagykilencedre?

Tudatosítsuk, mit jelent az örök élet, örök boldogság – és mit a kárhozat.

Emlékeztessünk rá, hogy Jézus várja barátságunkat – baráti szívvel.

Kapcsolatunk elmélyítése igényli a rendszeres ismétlést – kilenc alkalommal, ahogyan Jézus akarja. A gyónás e téren csak eszköz, szükséges eszköz. És hogy jól használjuk ezt az eszközt, ne elsietve, ne tömegben, hanem komolyan, tehát inkább pár nappal előbb végezzük el gyónásunkat.

Hevenes János SJ

Jézus Szíve ünnepe

Az egyházi évben egymás mellett van három nagy és egy kisebb ünnep: Szentháromság vasárnapja, Jézus Szent Testének és Vérének az ünnepe, Jézus Szíve ünnepe, és Mária Szepőlötelen Szívének az ünnepe. Ezek tartalmilag is szorosan összetartoznak.

A szív a szeretet középpontja, forrása, legfőbb motorja. A Szentháromság legbensőbb szeretetét Jézuson keresztül ismerhetjük meg. Szívének szeretetét mutatja a Nagypéntek, amelyen feltárult ez az irgalommal, könyörülettel, irántunk való szomjúsággal, szeretettel teljes szív. Ennek szeretetáramát nyújtja nekünk az Eucharisztia, az Úrnapja, minden szentmise és minden szentségimádás.

Akik ott voltak a keresztnél, Szűzanya, János apostol, és az a néhány asszony átérték ezt a szeretetet annak minden gyönyörűségével és fájdalomával, és ezt, főleg a Szűzanya, közvetíteni is tudják a többi embernek. És átélte ezt néhány misztikus szent is. Nagy Szent Gertrud egy misztikus párbeszédben kérdezte János apostolt.

– Amikor az utolsó vacsorán az Üdvözítő áldott keblén nyugodtál, nem érezted ennek a szeretetnek az édes lüktetéseit?

– De igen éreztem – válaszolt az apostol.

– Akkor miért nem beszéltél róla evangéliumodban? – kérdezi szemrehányóan Gertrud

– Mert az én feladatomban az volt, hogy a testté lett Igét mutassam be a világnak. Ennek a titoknak a felfedése későbbi századok számára lett fenntartva – válaszolta az apostol.

Ez az idő a 2. keresztény évezredben jött el. Annak elején a Ciszterci rend második alapítójának tartott Szent Bernát (11. század) után Szent Bonaventura, a nagy ferences misztikus, a középkor nagy német misztikusai, Hackenborni Szent Mechtild, Szent Gertrúd (13. század), írnak róla, majd a 16-17. században a jezsuita Canisius Szent Péter, Szalézi Szent Ferenc tisztelték különösen Jézus Szívét. Majd nagy lendületet adott ennek a tiszteletnek ez utóbbi által alapított vizitációs nővérek rendjébe tartozó Alacoque Szent Margitnak a látomásai Jézus Szívéről. A jezsuiták dolgozták ki és népszerűsítették Jézus Szívének a tiszteletét.

Ugyanebbe a vonalba, áramba tartoznak a Szent Fausztina nővér által a 20. században kapott kinyilatkoztatások, amelyeket elismert az Egyház, nevezetesen Szent II. János Pál pápa, aki előbb boldoggá, majd szentté avatatta Fausztina nővért, és bevezette az Egyházban az Isteni Irgalmasság vasárnapját. Ugyancsak II. János Pál pápa kezdeményezte 2002-ben, hogy a **Jézus Szíve ünnepe legyen a papok megszentelődésének a világnapja, amelyen az Egyház világszerte imádkozzon a papok megszentelődéséért.**

És ugyanennek a szeretetáradásnak a folytatása a Szeretetlángról szóló kinyilatkoztatások – elsősorban a magyar Erzsébet asszony, de mások számára is. Éppen az az érdekes, hogy több csatornán keresztül is áradnak ugyanazok a kegyelmek. Ezek egyházi elismerése irányában még csak az első lépések történtek meg.

Az emberek közül a Szűzanya szíve állt a legközelebb Jézus Szentséges Szívéhez. Az Ő szíve fogadta be a legjobban Jézus Szívének a szeretetlángját és tudja azokra árasztani, akik neki szentelik magukat. Ez a Szeretetláng nem más, mint a Szentháromság Szívének a szeretetlángja, amelynek kiadását éppen a mi nemzedékünk tapasztalja a leginkább.

Ennek a szeretetlángnak óriási sodrása van. Ha átengedjük magunkat ennek a sodrásnak, magával ragad minket, mint az áradó folyó.

Kimentem többször is a napokban az áradó Dunához, és szemlélődtem egy kicsit. Megfigyeltem, hogy hogyan viselkednek a sarkantyúk. Azt láttam, hogy ahol valami akadály, mondjuk egy fal nyúlt a vízbe, annak a végénél nagy volt a sodrás. De víz felszínén úszó levelek vagy egyéb tárgyak, ha a sarkantyú sodrás felőli szélétől távolabb voltak, közel a szárazhoz, előbb belekerültek egy visszaáramló örvénylésbe, és ott forgolódtak, ellentétes irányba is sodródtak, mint az ár. Egy jó időbe telt, amíg újra kijjebb sodródtak, és magával vitte őket az ár. Egy kis segítséggel, egy bottal megtaszítva őket, kevesebbet forgolódtak volna, előbb belekerültek volna a fő áramba.

Így látok ma sok embert, akik az ár szélén úsznak lassan, és fenn is akadnak ilyen-olyan okok miatt, és egy bizonyos körön belül forgolódnak csak. És közöttük van nagyon sok papi lélek is. Ha imáinkkal, engesztelésünkkel megtaszítjuk őket egy kicsit, magával fogja sodorni őket is ez az ár a Szentháromság Szívének mérhetetlen óceánja felé.

Nagy a felelősségünk nekünk engesztelőknék! De ne feledjük, nekünk nem kell mást tennünk, mint hogy ezt a kis lendületet megadjuk a körülöttünk lévő lelkeknek, különösen a papi lelkeknek, mert ők magukkal fogják vinni a rájuk bízott lelkeket is. A Jézus Szíve ünnep erre a küldetésünkre figyelmeztet minket.

Ígéretek

Mit ígért Jézus azoknak, akik megtartják az elsöpénteki nagykilencedet, vagyis kilenc egymást követő hónap első péntekén meggyóznak és megáldoznak?

Jézus ígéreteit 12 pontban foglalhatjuk össze, ezek a következők:

1. Megadom nekik az állapotukhoz szükséges kegyelmeket.
2. Családjaiknak megadom a békét.
3. Minden bánatukban megvigasztalom őket.
4. Életükben és különösen haláluk óráján biztos menedékük leszek.
5. Minden vállalkozásukat megáldom.
6. A bűnösök szívemben megtalálják az irgalom forrását és vég nélküli tengerét.
7. A lanya lelkek buzgókká lesznek.
8. A buzgó lelkek nagy tökéletességre jutnak.
9. Megáldom a házakat, ahol Szívem képét kifüggesztik.
10. Azoknak, akik a lelkek megmentésén dolgoznak, olyan erőt adok, hogy még a legmegrögzöttebb bűnösöket is megtérítik.
11. Azok neveit, akik ezt az ájtatosságot terjesztik, szívembe írom, és onnan soha ki nem törölöm.
12. Végül Jézus Szíve legnagyobb ígérete az elsöpénteki nagykilencedet elvégzőknek a következő: Mindazok, akik kilenc egymásután következő hónap első péntekén a szentségekhez járulnak, vagyis meggyóznak és megáldoznak, nem hálnak meg kegyelmem nélkül, sem a nekik szükséges szentségek vétele nélkül. Isteni Szívem biztos menedékük lesz az utolsó pillanatban.

Ez az utolsó ígéret tehát azt jelenti, hogy nem kárhoznak el azok, akik életükben elvégezték a nagykilencedet. Nagyon fontos ígéret ez!

Június hónapban szokás imádkozni minden nap a Jézus Szíve litániát.

Alacoque Szent Margit

Ünnepét minden évben október 16-án tartja az Egyház. Burgundiában született 1647. július 22-én és 1690. október 16-án lépett át az örök életbe. Margit apja királyi jegyzőként működött. Amikor Margit nyolc éves volt, meghalt az édesapja, és a család meglehetősen rendezetlen anyagi körülmények között maradt. A kis Margit tíz éves korában súlyos beteg lett: gyermekbénulás támadta meg. Betegsége négy évig tartott, és gyógyulása olyan váratlan és hirtelen volt, hogy ő maga és környezete is csodának tartotta.

Rendkívüli jelenségek is mutatkoztak életében, például látomásai voltak. 1667-ben egy magánkinyilatkoztatás hatására elhatározta, hogy szerzetbe lép.

A noviciátus ideje alatt kapta az első magánkinyilatkoztatásokat Jézus Szent Szívéről. Hogy a látomások valóságáról bizonyosságot szerezzen, a zárda főnöknője különböző szakértőkkel vizsgálta meg, akiknek véleménye nagyon kedvezőtlen volt. Emiatt sok meg nem értés és megaláztatás érte Margit nővért.

1675-ben pozitív változás történt a kolostorban, a vizitációs apácák előjárónak kapták Claude La Colombière jezsuita atyát, aki hamarosan Margit nővér lelkiatyja lett, és megnyugtatta a kapott kegyelmek valóságáról. Margit akkor feltárta előtte a küldetését, mely szerint a Jézus Szíve-tiszteletet kell szélesebb körben terjesztenie. Elmondta nagy látomását, amelyben 1675. június 15-én volt része, amelyben az Úr Krisztus megbízta azzal, hogy gondoskodjék Jézus Szívének ünnepéről. Erről írást is készített, amelyet átadott La Colombière atyának, aki azt később „Lelki magábaszállás” című könyvében közzé is tette. A könyv megjelenésétől kezdve széles körben ismertté váltak Margit-Mária nővér magánkinyilatkoztatásai.

Az idő múlásával Margit nővér egészsége meggyengült, és 1690. október 16-án magához vette az Úr.

Nagyon értékes önéletrajzot hagyott hátra, amelyet 1685-ben írt. Margit nővért 1864. április 24-én boldoggá, 1920. május 13-án szentté avatták.

Legyen példa számunkra az Ő személye a Jézus Szíve tiszteletben, és az elsöpénteki nagykilenced kitarító végzésében.

A Szent Szív látomása

1673. december 27-én történt, Szent János evangélista ünnepén. Margit nővérnek valamivel több szabadideje volt ezen a napon, mint máskor, így az Oltáriszentség imáadásába merült. Hirtelen áthatotta az Isteni Jelenlét. A következőket jegyezte fel:

„...Elfelejtkeztem önmagamról, és a helyről, ahol voltam, beleveszttem az isteni Lélekbe, szívemet csordultig áthatotta szeretetének ereje. Hosszú ideig engedte, hogy isteni Szívén pihenjek, ahol szerelmének gyönyöreit izleltem velem, és Szent Szívének megmagyarázhatatlan titkait értettem meg, melyeket eladdig elrejtett előlem, és csak ekkor fedett fel első ízben, de olyan érzékeléses és hatásos módon, hogy nem hagyott egy pillanat kételyt sem bennem, pedig szüntelenül rettegek, nehogy tévedésbe essek, amikor elmondom, ami velem megtörtént. Tehát a dolog valahogy így esett meg:

Ő azt mondta nekem: Isteni Szívem szenvedélyesen szereti az embereket, és különösen téged, olyannyira, hogy már nem tudok megelégedni azzal, hogy lángoló érzelmeim önmagamba zárva maradjanak, ki kell áradniuk az emberekre általad, és meg kell nyilvánulniuk a számukra, hogy gazdagodhassanak azokkal az értékes kincsekkel, melyeket most felfedek előtted, és amelyek magukban hordozzák a megszentelő és szükséges kegyelmeket az emberek számára ahhoz, hogy megmeneküljenek a kárhozattól. Téged választottalak ki, tehetetlen és tudatlan eszközként, hogy véghezvidd ezt a nagy művet, hogy minden énáltalam történjék.

Majd elkérte tőlem a szívemet, mivel könyörögtem neki, hogy vegye el tőlem, és megtette, és belehelyezte imádandó szívébe, láttam azt az övében, mint parányi részt elemésztődni ebben a tüzes kemencében, majd ismét kivette onnan. Olyan volt, mint egy szív formájú lángcsóva, és visszahelyezte oda, ahonnan elvette, mondván: — **Íme, kedvesem, szeretetem záloga, belezárom szívedbe eme élő lángok kicsiny csóvját, hogy eleméssze a szívedet életed utolsó pillanatáig, mert eme tűz heve sosem csillapodik, és nem talál felüdülést, csak némiképp abban a véráldozatban, melyet értetek ontottam a kereszten, ezért ez a tűz több megaláztatást és szenvedést hoz majd számodra, mint könnyebbséget.**

Ezért azt akarom, hogy engedelmeskedj mindenben, amit parancsolnak neked, és nyújts vigasztalást azzal, hogy te is véredet ontod a megaláztatások keresztyén. És jelül, hogy mindaz a kegyelem, amit most kaptál tőlem, nem a képzelet játéka, hanem a kezdete annak a műnek, melyet benned még el fogok végezni, és hogy egy eleven sebet zártam bele a mellkasodba, a fájdalmat immár örökre érezni fogod. És mivel egészen eddig a pillanatig rabszolgámnak hívtad magadat, mostantól Szent Szívem kedves tanítványának nevezlek.

És eme hatalmas és igen hosszú ideig tartó kegyelem után, mely alatt nem tudtam hol vagyok, az égben-e vagy a földön, napokig olyan voltam, mint egy részeg, annyira magamon kívül voltam, hogy beszélni sem tudtam, csak nagy önmegerősztelés árán, és olyan nehezen tudtam csak összeszedni magam, és enni, hogy minden erőmre szükségem volt, hogy legyűrjem kínjaimat: és ez borzasztó nagy megaláztatásokhoz vezetett. Nem tudtam aludni a sebem miatt, mert ez a seb, melynek fájdalma végtelenül értékes nekem, olyan élő hevességet okoz, hogy szinte elevenen elégek. És közben szüntelen éreztem Isten végtelen nagyságát, de egyszerűen képtelen voltam kifejezni és elmondani előljáróimnak, hogy mi zajlik bennem, pedig nagyon szerettem volna.”